

SCI-CONF.COM.UA

**GLOBAL SCIENCE:
PROSPECTS AND INNOVATIONS**

**PROCEEDINGS OF VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MARCH 28-30, 2024**

**LIVERPOOL
2024**

GLOBAL SCIENCE: PROSPECTS AND INNOVATIONS

Proceedings of VIII International Scientific and Practical Conference

Liverpool, United Kingdom

28-30 March 2024

Liverpool, United Kingdom

2024

UDC 001.1

The 8th International scientific and practical conference “Global science: prospects and innovations” (March 28-30, 2024) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2024. 438 p.

ISBN 978-92-9472-196-9

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Global science: prospects and innovations. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-global-science-prospects-and-innovations-28-30-03-2024-liverpul-velikobritaniya-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: liverpool@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Cognum Publishing House ®

©2024 Authors of the articles

РОЛЬ ЗОРОВОГО КОНТАКТУ ПІД ЧАС МІЖСОБИСТІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Шиделко Анна Володимирівна

к. соц. н., доцент,
доцент кафедри соціально-поведінкових,
гуманітарних наук та економічної безпеки
Інституту управління, психології та безпеки,
Львівський державний
університет внутрішніх справ

Перець Каріна Юрївна

студентка 3 курсу, спеціальності 053 «Психологія»
Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти,
Національний університет «Львівська політехніка»

Анотація. Висвітлено поняття міжособистісної взаємодії між людьми за допомогою зорового контакту. Подано авторську дефініцію «міжособистісна взаємодія». Розкрито важливість зорового контакту для комунікації між людьми у сучасному просторі.

Ключові слова: міжособистісна взаємодія, соціальне середовище, мовлення, зоровий контакт, спілкування.

Сучасне суспільство перебуває у постійному стані змін і трансформацій, що впливають на різні аспекти нашого життя. Соціум є унікальною системою, що формується із набору індивідів, їх соціально значущих дій та взаємодій між ними. У цьому контексті однією з ключових сфер, яка постійно еволюціонує та набуває нових форм і значень, є спілкування.

Міжособистісна взаємодія є провідним аспектом повсякденного життя у соціальному середовищі, де здійснюється обмін інформацією, емоційні реакції, механізми впливу та взаємодії в групах, важливі культурологічні аспекти тощо. Дослідження питання міжособистісної взаємодії допомагає зрозуміти, як люди формуються у групи за інтересами, вирішують конфлікти, сприймають та

виражають емоції, а також формують стосунки. В контексті означеного, поняття зорового контакту залишається запорукою для розуміння людської ідентичності.

Окреслення ролі зорового контакту у галузі міжособистісної взаємодії надає нам розуміння того, як погляд та зоровий контакт впливає на різні елементи спілкування, сприйняття один одного, мотивацію, емоційний стан, як це формує спосіб мислення й поведінку і як зоровий контакт можна використати для досягнення цілей.

Передусім, висвітliamo поняття міжособистісної взаємодії. Міжособистісна взаємодія – це спілкування, контакт, злагода, співробітництво, порозуміння, згода, взаєморозуміння між двома чи більшою кількістю людей за допомогою вербальних чи невербальних способів комунікації (міміка, жести, емоції). Міжособистісна взаємодія може бути випадковою, короткочасною чи тривалою, приватною чи публічною, спричинена професійним спрямуванням чи особистим – дружбою, сусідством, родинними зв'язками тощо.

Встановлення зорового контакту є найпотужнішим способом створення комунікативного зв'язку. Погляд є потужним соціальним стимулом, що використовується для регулювання міжособистісної взаємодії, передачі різноманітних сигналів, знаків, показує напрямок уваги. Водночас погляд є динамічним міжособистісним сигналом, який змінюється залежно від соціальної ситуації та комунікативної мети.

Зоровий контакт дає додаткову інформацію про людину і розкриває її наміри. Погляд людини виступає не лише як засіб передачі емоцій та намірів, але і як важливий індикатор стосунків, взаєморозуміння та загального психологічного клімату. Очі та їх вираз важливі не лише для невербального відображення людських емоцій, але й для передачі іншої, у смисловому плані важливої інформації.

Зоровий контакт під час міжособистісної взаємодії виступає як своєрідна мова, що виражає багато різноманітних цілей і намірів. Цілі зорового контакту можуть варіюватися залежно від культурних, соціальних та індивідуальних контекстів. Проте основними з них можуть бути:

- отримання інформації про співрозмовника;
- показ своєї уваги й інтерес;
- демонстрація переваги;
- спонукання до взаємодії;
- визначення стану та установок співрозмовника.

Важливо розуміти, що для деяких людей встановлення зорового контакту може бути значним викликом, і вони можуть потребувати додаткової підтримки та розуміння оточення. Хоча цей процес так само природний, як дихання, для когось встановлення зорового контакту може виявитися складним завданням [1].

Крім того, існує твердження, що «не можна не спілкуватися», оскільки відсутність відповіді є своєю чергою відповіддю сама по собі. Наприклад, відсутність погляду на когось свідчить про відсутність інтересу до взаємодії.

Прямий погляд сигналізує про бажання спілкуватися, через зоровий контакт можна стежити за виразом обличчя іншої людини, щоб забезпечити взаєморозуміння, погляд виражає приналежність або згоду, привабливість, загрозу, контроль або домінування. І навпаки, відведення погляду пов'язують із перевагою відсутності взаємодії, відповідністю до соціальних або культурних норм. Також відведення погляду може свідчити про страх або покірну поведінку [2].

Таким чином, зоровий контакт виступає не лише як засіб передачі інформації, але і як важливий компонент невербальної комунікації та оцінки співрозмовника, що впливає на сприйняття та взаємодію між людьми. Розуміння різноманітних сигналів, які надає зоровий контакт, може допомогти покращити ефективність спілкування та побудувати глибокі та здорові взаємини.

Зауважимо, що більш тривалі періоди зорового контакту можуть бути руйнівними для когнітивної діяльності та можуть призвести до відрази щодо зорового контакту, ймовірно, щоб зменшити когнітивне навантаження. У такому випадку короткі періоди зорового контакту можуть викликати більш позитивні

афективні реакції, що призведе до покращення когнітивної діяльності та полегшення соціальної взаємодії.

На додаток, дослідження вчених у галузі психології, вказують на те, що посилення негативного ставлення до прямого погляду, пов'язане з невротизмом, соціальною тривогою та аутизмом [4].

Активне сприйняття є ключовим процесом у нашій взаємодії зі світом, оскільки воно дозволяє нашим датчикам спрямовуватися на навколишнє середовище, щоб отримати відповідну інформацію. Поведінку погляду, тобто рішення, куди дивитися можна вважати формою активного відчуття, оскільки ми вибираємо як переміщати очі в певні місця, щоб отримати корисну інформацію з візуальної сцени. Таким чином, рухові дії очима формують якість сенсорної інформації, яку ми збираємо.

Оскільки ми можемо спрямовувати очі лише в одне місце за раз, кожен рух очей пов'язаний з певною можливістю. Активне сприйняття свідчить про те, що рухи очей плануються, щоб максимізувати вибірку інформації залежно від мети поставленого завдання. Тобто очі можуть виступати як підказкою для наших поточних думок (наприклад, якщо я дивлюся на годинник, я хочу знати котра година), так і як сигнал іншій людині (наприклад, я демонстративно дивлюся на годинник, щоб подати сигнал моєму другові, що ми повинні покинути вечірку).

Це означає, що під час взаємодії «віч-на-віч» рухи очей постійно фіксуються так, щоб надсилати сигнали іншим, а не просто отримувати інформацію від світу. Ми використовуємо погляди інших, щоб розрізнити та зробити висновок, куди вони спрямували свою увагу – на що або на кого вони дивляться. Причому це відбувається з урахуванням трьох ключових факторів: комунікативної мети, напрямку погляду іншого та координації з іншими соціальними сигналами [5].

Зоровий контакт автоматично активує афективні системи. Таким чином, цілком імовірно, що афективні процеси та реакції також відіграють певну роль у різних «ефектах зорового контакту» та «ефектах спостереження за очима» [4].

Зауважимо, що найважливіша функція зорового контакту це міжособистісна взаємодія з іншою людиною. Тобто, зоровий контакт виконує «подвійну функцію» яка є унікальною. Таким чином особистість може одночасно як сприймати інформацію від інших людей та навколишнього середовища, так і використовувати свій погляд, щоб сигналізувати про щось або передавати інформацію іншим [3]. Отже, динаміка погляду є фундаментальною для ефективного спілкування та для забезпечення передачі інформації між людьми.

Наголосимо, що впродовж міжособистісної взаємодії віч-на-віч комунікація є мультимодальною: обмін інформацією відбувається за допомогою погляду очей, а інформація інтерпретується разом з жестами, емоціями, мімікою чи мовою [5].

Таким чином, підсумовуючи викладене, констатуємо, що погляд має основну функцію у веденні соціальних взаємодій для успішних комунікативних обмінів інформацію тощо. Відтак, зоровий контакт відіграє ключову роль у міжособистісній взаємодії, це підтверджується не лише теоретично, а й практично. Зоровий контакт є не лише засобом передачі інформації, але й важливим засобом вираження емоцій, намірів та створення взаємного зв'язку. Розуміння і врахування впливу зорового контакту може покращити якість комунікації та сприяти побудові позитивних взаємин між людьми. Водночас зоровий контакт може впливати на впевненість у собі та самооцінку. Взаємні погляди можуть відображати статусність, впевненість або навіть інтимність. Недостатня увага до зорового контакту може призвести до непорозумінь та відчуття відстані між співрозмовниками.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Стонога А. О. Формування кінетичного та вербального іміджу майбутніх інженерів-педагогів. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2017, № 54-55. С. 310-315.
2. Cañigueral R., Hamilton Antonia F. de C. The Role of Eye Gaze During

Natural Social Interactions in Typical and Autistic People. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6428744/>.

3. Evan F. Risko, Daniel C. Richardson, Alan Kingstone Breaking the Fourth Wall of Cognitive Science: Real-World Social Attention and the Dual Function of Gaze. URL: https://www.researchgate.net/publication/294107663_Breaking_the_Fourth_Wall_of_Cognitive_Science_Real-World_Social_Attention_and_the_Dual_Function_of_Gaze.

4. Hietanen Jari K. Affective Eye Contact: An Integrative Review. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6121038/>.

5. Vigliocco G., Perniss P., Vinson D. Language as a multimodal phenomenon: implications for language learning, processing and evolution. URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4123671/>.